

อิทธิพลของอาการเหนื่อยล้า ความแตกฉานด้านสุขภาพ ภาวะซึมเศร้า
และการใช้ยาหลายขนาน ต่อพฤติกรรมเสี่ยงของการเกิดปัญหาในการใช้ยา
ในผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลว

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลผู้ใหญ่)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2559

Copyright by Mahidol University

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

อิทธิพลของอาการเหนื่อยล้า ความแตกฉานด้านสุขภาพ ภาวะซึมเศร้า และการใช้ยาหลายขนาน ต่อพฤติกรรมเสี่ยงของการเกิดปัญหาในการใช้ยาในผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลว

THE INFLUENCE OF FATIGUE, HEALTH LITERACY, DEPRESSION, AND POLYPHARMACY ON RISK BEHAVIORS OF DRUG-RELATED PROBLEMS IN PATIENTS WITH HEART FAILURE

วิกานดา ศรีภูมิพฤกษ์ 5636875 NSAN/M

พย.ม. (การพยาบาลผู้ใหญ่)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: ดวงรัตน์ วัฒนกิจไกรเลิศ, พย.ค., วิชาชุดา เจริญกิจการ, ปร.ค. (การพยาบาล)

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการวิจัยแบบหาความสัมพันธ์เชิงทำนาย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอำนาจการทำนายของอาการเหนื่อยล้า ความแตกฉานด้านสุขภาพ ภาวะซึมเศร้า และการใช้ยาหลายขนาน ต่อพฤติกรรมเสี่ยงของการเกิดปัญหาในการใช้ยาในผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลว โดยใช้แนวคิดปัญหาเกี่ยวกับการใช้ยา (drug-related problems) เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลวจำนวน 86 คน ที่มารับการรักษาที่แผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลมหาราช นครราชสีมา เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล แบบบันทึกการใช้ยาของผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลว แบบประเมินอาการเหนื่อยล้า แบบประเมินความแตกฉานด้านสุขภาพ ขึ้นพื้นฐานสำหรับผู้ที่มีภาวะหัวใจล้มเหลว แบบประเมินภาวะซึมเศร้า แบบประเมินพฤติกรรมเสี่ยงของการเกิดปัญหาในการใช้ยาในผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลว ระหว่างเดือนพฤษภาคม 2558 – กันยายน 2558 และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งเป็นเพศชาย (52.3) มีอายุเฉลี่ย 67.51 ปี (SD = 10.19) (Max= 85, Min= 41) มีประสบการณ์การมีอาการเหนื่อยล้าปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 62.80 มีความแตกฉานด้านสุขภาพเพียงพอ ร้อยละ 37.20 มีภาวะซึมเศร้า ร้อยละ 41.90 ใช้ยา 3-6 ขนาน ร้อยละ 51.20 (Max = 13, Min = 3, Mean = 6.78, SD= 2.72) และมีพฤติกรรมเสี่ยงของการเกิดปัญหาในการใช้ยา ร้อยละ 62.80 ภาวะซึมเศร้าเพียงปัจจัยเดียวสามารถพยากรณ์พฤติกรรมเสี่ยงของการเกิดปัญหาในการใช้ยาในผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลว ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta = .416, p = .001$) อาการเหนื่อยล้า ความแตกฉานด้านสุขภาพ ภาวะซึมเศร้า การใช้ยาหลายขนานสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมเสี่ยงของการเกิดปัญหาในการใช้ยาในผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลวได้ร้อยละ 15.3 ($R^2 = .153, F = 3.667, p = .009$)

จากผลการศึกษานี้ผู้วิจัยเสนอแนะว่า พยาบาลควรให้ความสนใจในการประเมินภาวะซึมเศร้าและให้การพยาบาล เพื่อลดพฤติกรรมเสี่ยงของการเกิดปัญหาในการใช้ยาในผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลว

คำสำคัญ: ภาวะหัวใจล้มเหลว/ อาการเหนื่อยล้า/ ความแตกฉานด้านสุขภาพ/ ภาวะซึมเศร้า/ การใช้ยาหลายขนาน/ พฤติกรรมเสี่ยงของการเกิดปัญหาในการใช้ยา

THE INFLUENCE OF FATIGUE, HEALTH LITERACY, DEPRESSION, AND POLYPHARMACY ON RISK BEHAVIORS OF DRUG-RELATED PROBLEMS IN PATIENTS WITH HEART FAILURE

WIKANDA SRIPHUMPRUK 5636875 NSAN/M

M.N.S. (ADULT NURSING)

THESIS ADVISORY COMMITTEE: DOUNGRUT WATTANAKITKRILERT, D.N.S, VISHUDA CHAROENKITKARN, Ph.D. (NURSING)

ABSTRACT

This correlational predictive research aimed to study the influence of fatigue, health literacy, depression and polypharmacy on risk behaviors of drug-related problems in patients with heart failure. The concept of drug-related problems was used to guide this study. The sample consisted of 86 patients with heart failure at the out-patient department of Maharaj Nakorn Ratchasima Hospital. Data were collected using a demographic questionnaire, medications used record, Piper Fatigue Scale-12, Assessment of Functional Health Literacy for Patients with Heart Failure, Center for Epidemiologic Studies Depression Scale (CES-D) and Risk behaviors of drug-related problems. The data were collected between May and September 2015 and analyzed using descriptive statistics, Pearson product's moment correlation coefficient and Multiple regression.

The results revealed that more than half of the sample were male (52.3 percent), mean age was 67.51 years (SD = 10.19) (Max= 85, Min= 41). The sample had experience moderate fatigue symptoms of 62.80 percent, adequate health literacy of 37.20 percent, depression of 41.90 percent, used 3-6 medications 51.20 percent (Max = 13, Min = 3, Mean = 6.78, SD = 2.72), and had risk behaviors of drug-related problems of 62.80 percent. Only depression had statistical significance in predicting risk behaviors of drug-related problems ($\beta = .416$, $p = .001$). Fatigue, health literacy, depression and polypharmacy together could explain 15.3 percent of variation on risk behaviors of drug-related problems ($R^2 = .153$, $F = 3.667$, $p = .009$)

Based on the findings, the researcher suggested that nurses should pay attention on assessing depression and provide nursing care to reduce risk behaviors of drug-related problems in patients with heart failure.

KEY WORDS: HEART FAILURE/ FATIGUE/ HEALTH LITERACY/ DEPRESSION/ POLYPHARMACY/ RISK BEHAVIORS OF DRUG – RELATED PROBLEMS

174 pages